

egroet! Vandaag zijn wij, jonge schildknapen van de literatuur, bijeengekomen om te spreken over De Inktaap. Drie romans hebben ons de afgelopen maanden geboeid, terwijl wij keer op keer met hun echte betekenis hebben gestoeid.

Rouwdouwers, van Falun Ellie Koos, *Gebied 19*, van Ester Gerritsen en *Het Paradijs van Slapen* van Joost Oomen. Driemaal zijn wij, jonge juryleden, positief verrast, maar welk van deze werken wordt geslagen tot ridder in de orde van De Inktaap? En welk vergeten wij na een fijne nacht slaap?

aar waarop zullen wij de literaire werken beoordelen? Wij juryleden vinden veel belangrijk, maar alleen

deze selectie bepaalt aan welk boek deze jury zijn roem toereikt. Allereerst is er de kracht van het onbekende, van vragen en van antwoorden.

Hetgeen wat wij niet weten maar kunnen ontdekken, is voor ons van groot belang. Daarnaast moet het gebruik van toeval vermeden worden. Geen interventie van de macht de Heer, maar een logisch verband te verklaren uit het voorafgaande. Ook de acties

moeten voortvloeien uit een onderliggend streven, zodat ze passen bij de personages en hun situaties.

Even belangrijk bestempelen wij de verbanden tussen de handelingen van de personages en de tijd waarin de roman zich afspeelt. Wij zullen raar opkijken wanneer we een ridder met iPhone in de hand op een paard zien zitten, in plaats van het scherpe zwaard. Een personage en hun problemen en handelingen passen in een goede roman bij hun tijd. Tot slot lezen wij, schildknapen van de literatuur, graag over een ontwikkeling van een personage. Een ontwikkeling tussen begin en eind. Waarbij hij of zij nieuwe inzichten zal krijgen, net zoals gij na het lezen van dit gebrei.

rouwdouwers was de eerste roman waarmee het hof van de Inktaap ons verraste.

Misschien vraagt gij zich al af

waarmee de auteur Falun Ellie Koos ons heeft verblijt? Ik zal het u meedelen. *Rouwdouwers* lezend, bewandelen wij geen rechte weg, maar een kronkelend pad vol krioelende vragen en twijfels. Gij zult zich afvragen: wat is de naam van de hoofdpersonage, en wat is haar relatie met de mysterieuze Frederique? Ook de raadselachtige 'jij' hielt ons dagen bezig. Een Inktaap-waardige toproman moet de literaire schildknaap immers wel aan het denken zetten! Er is geen twijfel over mogelijk dat *Rouwdouwers* dit doet. Deze onduidelijkheden zijn geen verhindering, maar een uitdaging. Het is aan ons, de jonge schildknappen van de literatuur, om hier antwoorden op te vinden.

Daarnaast scoort Koos veel punten met haar gebruik van het toevallige. Voor ons voelt niets onnodig onrealistisch aan. Alles vloeit voort uit het verleden, en stroomt zo door naar het heden. Alles is te verklaren vanuit Ada's jeugd, haar lastige jeugd met Broos en haar vader. Haar streven voelt hierdoor logisch. Streven naar een beter leven is wat wij allemaal willen, maar wat juist Ada extra verdient. Dit streven stuurt haar keuzes, van de kunstacademie tot haar tijd in Spanje bij Molina. Het maakt haar mens, zoals een ieder van ons.

Bovendien durven wij te stellen dat Ada onze tijd belichaamt. We herkennen discriminatie, problemen in de wereld van jeugdzorg en sociale ongelijkheid. Op onze nederige oogleden zien we nog dagelijks de woorden 'Nooit met een Marokkaan thuis komen'. Het werk van Falun Ellie Koos lijkt geen fictie, maar voelt als werkelijkheid, als realiteit. *Rouwdouwers* is een rauwe spiegel van onze werkelijkheid.

Maar herkennen wij ook een persoonlijke ontwikkeling in dit literaire lichtgewicht? Die herkennen wij zeker. De Ada die eerst stoer, hard en redelijk bot was, verandert na het ontmoeten van Frederique in een zacht, liefhebbend en openstaand personage, deels door haar contact met de honden van Molina. Dit vinden we een sterke en doeltreffende ontwikkeling.

aar *Rouwdouwers* ons op aarde liet, nam *Gebied 19* ons mee naar grotere hoogtes. Wij, jonge schildknapen, hebben samen met de hoofdpersoon Tomas ons afgevraagd wat er precies gebeurt op aarde. Sommige vragen hebben ons tijdens de stilte van de nacht beziggehouden.

Sommige van deze zijn aan ons beantwoord, anderen zijn nog steeds een mysterie. Hoe is men bijvoorbeeld verplaatst van deze aardbol naar een andere in een zo korte tijd? Als Tomas dit zou vragen aan een van zijn medemensen, wordt hij beantwoord met: 'Ben je geïnteresseerd in ruimtevaart?' Gij zult zich nu afvragen: wat is ruimtevaart? Dit vraagstuk wordt echter nooit door de auteur Esther Gerritsen beantwoord.

Een ander essentieel component voor de beoordeling van deze literaire creatie, is de aanwezigheid van toeval. Wij hebben al eerder geconstateerd dat toeval niet noodzakelijk een zonde is. Echter, in dit werk zijn er een aantal voorvallen die niet te verklaren vallen aan de hand van eerdere gebeurtenissen.

Dit is vooral te merken bij de verplaatsing van Tomas. Dit was niet in te zien, hoeveel je ook las. Ook voor hemzelf was dit onverwachts. Hij raakte gewond en plots was hij daar, op een plek waar hij misschien niet wilde zijn. Hij had dan ook een missie om te volbrengen; hij wilde bij zijn vrouw en zoon zijn. Ook de wens naar het normale; één wereld, de "oude", met iedereen erop. Dit is een logisch streven, iets waarvoor hij zelfs zijn leven wilde geven.

Zijn tijd belichamen deed hij ook. Iets wat wij, jonge schildknapen van de literatuur, hierin herkenden, was de scheiding tussen de mensen. Een ziekte had ons land in een stevige greep waardoor de mensheid digitaal moest communiceren. Deze vorm van communicatie is eveneens terug te vinden in

het literaire lichtgewicht. Daarnaast kunt gij een vorm van het complotdenken terugvinden in het karakter van Tomas. Voor ons, geleerden van de kunst van de taal, is zijn manier van denken normaal. Echter, voor zijn eigen medemens is zijn denken irrationeel en immoreel. Een groot complot is hij aan het brouwen, terwijl de anderen een nieuw leven op willen bouwen.

Tomas zelf leid een ingewikkeld leven. Hij maakt veel mee, maar het blijkt dat de gekregen kennis weinig invloed heeft op zijn persoon. In vergelijking met het eerdere gelezen literaire werk, is deze ontwikkeling kwalitatief uitermate teleurstellend. Hij weigert zijn leven, oud of nieuw, te accepteren. Zijn gedrag is hetzelfde aan begin en eind. Wij ridders, aangeslagen tot de orde van De Inktaap, merken wel een reis die hij aflegd. Van depressie, via verzet naar uiteindelijk zelfmoord. Een reis van passief, richting actief naar de climax. Een reis door werelden met verschillen. Contrasten tussen het individuele en het gemeenschappelijke. Een pad gelegd op de fundamenten van macht en beloofde vrijheid.

et is tijd geworden voor het laatste verhaal. Het laatste, maar zeker niet onbelangrijkste. Een verhaal over een leven, over de komende dood en op welke manier dit zal gebeuren. Een belangrijk vraagstuk in de tijd van nu; mag je heengaan als je een gelukkig leven hebt en hebt gehad, maar toch wilt gaan? Deze vraag stelt Gerrit Blauw aan Theo Engel. Mag dokter Engel euthanasie plegen? Het is een kwestie tussen moraal en recht. Naast dit boeiende vraagstuk zijn er meer vragen aan bod gekomen; wat doe die giraffe daar op het zandige land? Is de giraffe misschien een symbool, net zoals overvliegende vogels? Dit langnekkige beest is vaker voorgekomen in het literaire werkt. Nadat tijd was verlopen, maanden voorbij waren gegaan en dagen afgerond waren, zag Gerrit zelfs een giraffe lopen op het strand van Terschelling. Dit beeld kwam eerder voor, dat is waar. Saartje, een vriendin van Gerrit, had dit al eerder voorspeld. Hij liet dit echter onverwachts voor de lezer tot realiteit komen. Wij, geleerden van de kunst van de taal, hadden dit niet voorzien.

Gerrit had een duidelijk streven, hij wilde namelijk niet meer leven. Voor hem was dit een afgeronde kwestie. Hij zou vertrekken van dit bestaan. Om dit te bereiken moest Theo echter wel overtuigd worden. Dit werd gedaan door zijn levensverhaal uit te leggen per brief. Hij vertelde over zijn jongere jaren, maar ook zijn latere. Zijn verlangen naar Saartje, zijn vriendschap met Douwe. Theo moest overtuigd worden. Dit was dan ook gelukt. Dokter Engel had gekozen voor het morele en het wettelijke achter de hand gehouden.

Een verschil in decennia, het verschil tussen Gerrit en Theo. Gerrit vertelde over zijn jeugd in een brief. Een jeugd in het verleden. Theo verteld over zijn werk en leven, beide in het heden. Het verschil tussen de twee bestaat, maar is niet fantastisch. Daarnaast schrijft Gerrit als een middelbare man van de helft van zijn leven, niet als een oudere. Theo wordt daarentegen wel goed beschreven. Beide hebben ze veel doorstaan en hebben kennis opgedaan. In dit werk wordt daar meer mee gedaan dan in *Gebied 19*. Theo leert nieuwe mensen kennen met andere opvattingen en past zich hieraan aan. Bij Gerrit is een reis te zien, een pad waarop hij heeft gelopen. Hij is gelukkig en vindt dat het einde is aangekomen. Zijn doelen zijn bereikt en zijn leven mag beëindigd worden.

anschouw, medegeleerden in de taal van de literatuur! Al met al zijn wij groots verblijd door de literaire meesterwerken die wij hebben gelezen. Driemaal zijn we verrast, zowel door de kracht van deze vertelling, als over de schrijfkunsten die een lust waren voor onze ogen. Een voor een zullen we de winnaars bekendmaken.

Op de derde trede van de trap der overwinning is geëindigd *Het paradijs van slapen*. Deze prachtige roman over het einde bij een volmaakt leven heeft van ons veel lof gekregen. De kracht lag in de vragen die Oomen opriep met deze roman. Daarnaast waren we zeer te spreken over de ontwikkeling en groei van de heren Theo en Gerrit. Toch liet het boek ook wat steken vallen, zoals dat wij niet voelden dat de tijd verstreek, en het jaar 1975 af en toe 2024 bleek.

De minstens net zo glorieuze tweede plek wordt ingenomen door *Gebied 19*. Vooral het streven van Tomas heeft ons positief verrast, als goede motiverende factor om de roman snel door te willen spitten. Ook het vermijden van toeval heeft Gerritsen over het algemeen goed gedaan.

Toch kan er maar een roman gekroond worden tot koning in het rijk van Inktaap, en voor ons was dat *Rouwdouwers*. Falun Ellie Koos heeft hier een prachtwerk gemaakt met vragen die nog altijd op ons inhaken. De raadsels waren niet de enige kracht, want ook het gebruik van pure toeval was goed onder de duim gehouden door deze auteur. Dat het streven van Ada wat beperkt was, zien wij door onze literaire vingers, want dat wordt dubbel en dwars goedgemaakt door de personages die hun tijd prachtig omwikkelden, met herkenbare zorgen zoals problemen in de jeugdzorg, die wij nu nog in de Lage Landen weten te herkennen!

De kers op de taart is hier natuurlijk de reis van Ada. Hoe zij zich uit haar donkere en zware jeugd heeft weten te maken tot de persoon die ze uiteindelijk is, blijft ons tot op de dag van vandaag nog verblijden. Gegroet, Falun Ellie Koos, en van harte gefeliciteerd aan onze winnaar van de Inktaap 2026: *Rouwdouwers*!

Inktaap

2026

Roosmarijn Nieuwenhuis, Bram Claasen & Bram Hulshof

C6v3, Groene Hart Lyceum

II-02-2026